

Ur tidskriften *Fred och solidaritet* nr 4/78 (februari 1979)

Om konflikten mellan Vietnam och Kampuchea/Kina¹

Intervju med Nguyen Khac Vien

Chefredaktör för *Vietnam Courier* (Intervjun gjord november 1978)

Vilken är bakgrunden till kriget vid gränsen till Kambodja och till fjentligheterna vid gränsen till Kina?

Det gäller att komma åt de djupast liggande orsakerna till gränskonflikten Vietnam/Kina och Vietnam/Kambodja. Och i vilken mån det är krigsrisk för Sydostasien och världen.

Som ni vet har vi två krig vid gränsen till Vietnam – ett med Kambodja och ett med Kina.

Gränskonflikten med Kambodja har pågått i tre år. Under den senaste tiden har militära incidenter vid gränsen till Kina ägt rum. Dessa två krig är i själva verket ett, eftersom Kina ligger bakom kriget vid gränsen till Kambodja. Om man känner till den historiska bakgrunden till relationerna mellan Vietnam och Kina förstår man också konflikterna med Kambodja.

Förhållandet till Kina

Historien kan delas upp i olika perioder när det gäller förbindelserna mellan Vietnam och Kina. Fram till ungefär 1960 var de goda. Men de chauvinistiska tendenser som funnits inom den kinesiska regeringen och inom det kinesiska kommunistpartiet; alltså de tendenser som önskar se Kina som stormakt, har segrat efter hand. Samtidigt har en stor förändring ägt rum i USA: s förhållande till Kina, detta särskilt i samband med Nixons och Kissingers makt-tillträde i USA. Vissa händelser i Kina respektive i USA har inträffat samtidigt, vilket i sin tur lett till en radikal förändring av Kinas politik gentemot Vietnam. 1968 – 69 inleddes ett samarbete mellan USA och Kina för att hindra befrielsen av Sydvietnam. Det började med att Kina skapade stora svårigheter för transporter av sovjetiska vapen genom Kina till Vietnam.

1971 efter Kissingers första besök i Peking, sa Mao Tse Tung uttryckligen till premiärminister Pham Van Dong: Ni får inte befria Sydvietnam.

I februari 1972 kom Nixon till Kina för att underteckna ett avtal.

I april 1972 började bombingarna av Vietnam med bl a B52:or som varade hela året ut. Vi hade alltså dubbel press på oss i befrielsen av Sydvietnam: de amerikanska bombingarna och Kinas hållning. Eftersom Kina inte lyckades i sitt uppsåt, bröt man 1973 all militär hjälp till Vietnam. 1974 ockuperade Kina de sydvietnamesiska Paracellöarna. Den 20 april 1975, d v s 10 dagar innan befrielsen, besökte höga kinesiska ledare Hanoi och sa till oss: Ni får inte attackera Saigon.

Bakgrunden till Kinas politik

Vad är då den främsta orsaken till Kinas politik? För att Kina ska få ett finansiellt och ekonomiskt bistånd från USA måste man på olika sätt stödja USA: s politik ute i världen. Därför har Kina inte bara motsatt sig befrielsen av Sydvietnam utan också befrielsen av Bangla Desh och Angola. Man ger stöd till exempel Pinochet, Mobuto och shahen i Iran. Överallt i världen finns en överensstämmelse mellan Kinas och USA:s politik.

Den andra orsaken är att den kinesiska regeringen bedriver stormaktspolitik, och har expansionistiska ambitioner. Den vill göra Vietnam till en koloni och utsträcka sitt inflytande

¹ Se även [Konflikten mellan Kampuchea/Kina och Vietnam](#), med artiklar ur tidskriften *Kommentar*. Där ingår även tre andra intervjuer med Khac Vien.

över hela Sydostasien. Eftersom den inte lyckades hindra befrielsen, har den efter 1975 på olika sätt försökt att försvaga och förkväva Vietnam. Inom ramen för denna målsättning står man bakom kriget med Kambodja.

Kambodja

Den nuvarande (OBS: intervjun gjord i november 1978) regeringen i Kambodja utövar en fruktansvärd politik som orsakat många människors död. Den kinesiska regeringen har stött Kambodja ekonomiskt och militärt. Bl a har man skickat militära rådgivare. Ytligt sett är detta en paradox att Kambodja anfaller Vietnam. Orsaken är att Kina ligger bakom. Man kan bara förstå kriget mellan Kambodja och Vietnam om man vet att Kina står bakom helt och hållet.

Hoa – folket.

Kina ligger också bakom utvandringen av kineser ur Vietnam. Man har spritt rykten om ett förestående krig mellan Vietnam och Kina. Antingen skulle de då komma att dödas av vietnameser eller tvingas att bära vapen mot kineserna. Därför har omkring 150.000 kineser (ungefär 10 procent av den kinesiska befolkningen i Vietnam) gripits av rädsla och flyttat. Det är i huvudsak de som bor i närheten av gränsen i norr. De som bor i Saigon har inte åkt iväg i samma utsträckning. När dessa kineser väl en gång kommit fram till gränsövergångarna har de kinesiska myndigheterna stängt dem. I stället har dessa människor fått ta sig över genom skogarna och över bergen. När de tagit sig fram genom dessa otillgängliga marker har man filmat detta från den kinesiska sidan för att inför den kinesiska publiken kunna säga: »Titta här så vietnameserna bär sig åt mot kineserna i Vietnam. Vi som hjälpt dem så mycket under kriget – nu kastas de ut!»

Detta är psykologisk krigföring för att inympa ett hat hos befolkningen i Kina och förbereda ett eventuellt krig.

Militära operationer

Nu har militära operationer inletts vid gränsen. Samma etniska bergsfolk lever på både sidor om gränsen. Kineserna skickar in representanter för detta folk på vietnamesiska sidan och lägger det upp som om bergsfolken revolterar mot den vietnamesiska regeringen. Vårt oberoende och vår nationella suveränitet står alltså inför ett mycket allvarligt hot. Det finns redan ett trettiotal divisioner på den kinesiska sidan om gränsen. Det är en risk för att ett krig bryter ut här.

Hur vill Vietnam lösa konflikten?

Vår politik är att förhandla. Vi la fram ett förslag i tre punkter till den nuvarande kambodjanska regeringen. Det första är att man ska inleda förhandlingar. Den andra går ut på att båda sidor ska dra tillbaka sina trupper till ett visst avstånd från gränsen. Den tredje är att det skall finnas internationell övervakning.

På ett annat plan står vi helt fast mot alla kränkningar av vårt nationella territorium. När kineserna gjort intrång på vårt territorium har vi slagit tillbaka. Helt säkert har vi många svåra år framför oss.

Nyligen deklarerade Teng Hsiao Ping att Kina kommer att göra allt för att tvinga Vietnam att ändra politik och att detta kunde ta 10 eller 100 år. Men vi anser att vi har tillräckliga materiella och politiska medel för att stå emot. Alltsedan vi vann vårt oberoende, har vår politik gått ut på att vara oberoende. Vår politik går ut på att vidta de åtgärder, nationella och internationella, som krävs för att försvara oberoendet och utveckla vårt land.

Hur ser framtiden ut?

I Kambodja utvecklas nu en spontant folklig revolt mot den blodiga regimen. Den nuvarande kambodjanska regeringen befinner sig i ett utsatt läge. Kinas och västpressens propaganda försöker få det till att Vietnam förbereder en offensiv och att man skulle vara på väg mot Phnom Penh. Detta skulle rättfärdiga antingen att kinesiska trupper sänds till Kambodja eller att kriget inleds vid gränsen i norr. Faran för krig existerar först och främst därför att Kina får stöd från USA.

Det finns en början till ett närmande mellan Kina å den ena sidan och Japan och de övriga västländerna å den andra. Kina har redan gjort betydande vapenbeställningar i olika västländer.

Vi har också det faktum att Hanoi bara ligger 15 mil från den kinesiska gränsen.

Om de kinesiska ledarna trodde att ett krig mot Vietnam vore en enkel och snabb affär då skulle de redan ha gjort det. Men om vi kan visa att ett krig mot oss skulle bli långvarigt och besvärligt, kommer de inte att sätta igång ett sådant äventyr.

Vad innebär samarbetsavtalet med Sovjetunionen? Påverkar det Vietnams oberoende?

1965 föreslog kineserna att Vietnam skulle avvisa all sovjetisk hjälp för att Kina i stället skulle skicka Vietnam den hjälpen. Under hela kriget har vi upprättat kortsiktiga avtal med alla socialistiska länder inom områdena ekonomi, teknologi, kultur o s v. Även med Kina. Efter 1975 har vi föreslagit långfristiga avtal med alla socialistiska länder. Det enda land som vägrade var Kina. Därför är det nyligen undertecknade avtalet med Sovjet en naturlig förlängning av vår tidigare politik. Detta avtal är till för att hjälpa oss att försvara vårt oberoende, freden och för att utveckla vår ekonomi. Det finns inga sovjetiska militärbaser i Vietnam. Om Kina accepterat, hade vi undertecknat samma avtal med dem. Ungefär samma avtal har vi redan undertecknat med Indien. Avtalet riktar sig inte mot något annat land. Det säger bara att i fall av krigsfara ska de båda länderna rådgöra med varandra för att se vilka åtgärder som skall vidtas. Med Kinas politik som den är nu: närmanden till USA, Japan och övriga västländer så kan inför krigshotet avtalet mellan Vietnam och Sovjet hindra en krigisk utveckling. Vietnams oberoende går inte ut på att vägra gå in i allianser med ett vänskapligt sinnat land och stå helt ensamt mot imperialismen. Eftersom Vietnam är ett ekonomiskt efterblivet land måste vi samarbeta med de länder som är ekonomiskt och industriellt utvecklade. Vi har även samarbetsavtal med kapitalistiska länder och med internationella organ t ex världsbanken och valutafonden.

Enligt vissa västerländska tidningar är det samarbetsavtal som tecknats mellan Vietnam och Sovjet att beteckna som förberedelse för krig. Vill ni kommentera detta?

Om vissa tidningar presenterat detta avtal med Sovjet som ett krigsavtal har de antingen inte förstått bakgrunden till relationerna mellan å ena sidan Vietnam och Sovjet och å andra mellan Vietnam och Kina. Eller så söker de förvränga fakta för att rättfärdiga imperialistmakternas närmande till Kina. Detta för att Kina kommer att bli en stor kund hos de västliga industrinationerna.

Det är en farlig politik ty den får människor att blunda för krigsfaran. Det kan också få de kinesiska ledarna att tro att de snabbt och lätt kan vinna ett krig. Det gäller att få folk medvetna om att det finns ett allvarligt hot mot Vietnams oberoende och att Vietnams folk är fast beslutet att försvara sitt oberoende trots de många svårigheterna.

Vill ni säga något om den kampanj mot Vietnam här i väst som Le Monde inledde. Vad syftar den till?

Den femte oktober i år publicerade tidningen Le Monde flera häftiga anti-vietnamesiska artiklar. Även Le Nouvel Observateur, L'Express, Le Matin; alltså en rad tidningar som har

betecknats som vänstertidningar har publicerat liknande artiklar. Det är en samordnad anti-vietnamesisk kampanj där alla artiklar tar upp samma idéer. Den första är att man som Le Monde påstod att det finns 800.000 politiska fångar i Vietnam. Det andra är att man påstår att regimen i Vietnam skulle vara lika grym som den i Kambodja. En tredje tanke var att Vietnam genom sina vänskapliga förbindelser med Sovjetunionen provocerar Kina. Det är ett försök att rättfärdiga närmandet mellan västregeringarna och Kina.

Samtidigt som detta sker förlorar Kina sitt stöd bland vänstern i Europa på grund av sin utrikespolitik. Ett annat skäl till att man sprider dessa rykten är att Vietnam fortfarande utövar ett visst politiskt inflytande över de unga, arbetare och intellektuella i väst. Just i Frankrike och i Italien är länderna uppdelade med bara några procents skillnad mellan höger och vänster. Därför vill man ha bort Vietnams inflytande. Man utnyttjar det faktum att Vietnam står inför många svårigheter. Man passar på att svärta ner Vietnam. Man citerar folk som vill lämna Vietnam, skriver anonyma insändare i Le Monde o s v.

Vi tror att den här kampanjen kommer att fortsätta. Säkert kommer den till Sverige.